

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ปัญหาการคลังของท้องถิ่น : ศึกษากรณีสุขาภิบาล
บางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี

โดย : นายบรรลือ รุชาติ

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีที่เสนอ 2539

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัญหาการคลังของท้องถิ่น โดยเฉพาะในส่วน
ที่เกี่ยวกับสุขาภิบาลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยมีประเด็นในการศึกษาดัง
ต่อไปนี้ คือ

1. ความสมดุลย์ระหว่างขอบเขตภารกิจหน้าที่ของสุขาภิบาลกับโครงสร้าง
ทางการคลัง และ
2. ปัญหาการคลังที่สำคัญของสุขาภิบาลและสาเหตุของปัญหาดังกล่าว

ผลของการวิจัย พบว่า

1. ขอบเขตภารกิจหน้าที่ของสุขาภิบาลไม่สอดคล้องกับโครงสร้างทาง
การคลัง โดยเฉพาะเรื่องรายรับและรายจ่าย กล่าวคือ สุขาภิบาลมีขอบเขต
ภารกิจหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายมากมาย แต่ปรากฏว่ารายได้ของ
สุขาภิบาลไม่เพียงพอกับรายจ่าย เนื่องจากสุขาภิบาลมีแหล่งที่มาของรายได้จำกัด

จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามขอบเขตภารกิจหน้าที่ได้ครบถ้วน

2. บัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายเป็นปัญหาที่สำคัญของสุขาภิบาล โดยมีสาเหตุมาจาก

2.1 โครงสร้างภาษีไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดเก็บรายได้ เนื่องจากฐานรายได้ของสุขาภิบาลประเภทภาษีอากร โดยเฉพาะภาษีอากรที่สุขาภิบาลจัดเก็บเองมีอยู่น้อยประเภท

2.2 การจัดเก็บรายได้ของสุขาภิบาลยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะภาษีที่สุขาภิบาลจัดเก็บเอง ไม่สามารถจัดเก็บได้ครบถ้วนภายในปีงบประมาณนั้นๆ ยังคงมีลูกหนี้ค่าภาษีค้างชำระเป็นประจำทุกปี เนื่องจากองค์ประกอบด้านหลักเกณฑ์ ระเบียบ กฎหมายต่างๆ ไม่เอื้ออำนวย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บรายได้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และประชาชนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการเสียภาษี

2.3 สุขาภิบาลถูกจำกัดด้านการใช้จ่ายงบประมาณ กล่าวคือ ไม่สามารถใช้จ่ายงบประมาณของตนเองได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องวางข้อจำกัดไว้ นอกจากนี้ประชาชนไม่ได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสุขาภิบาลอย่างแท้จริง ทำให้ไม่ทราบว่าค่าใช้จ่ายงบประมาณเกิดประโยชน์เต็มที่และไม่มั่นใจว่าการใช้จ่ายนั้นเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะหลายประการ คือ

1. รัฐบาลควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่สุขาภิบาลบางศรีเมือง เพื่อแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นกรณีพิเศษเป็นประจำทุกปี

2. เสริมสร้างความสามารถในการกู้เงินของสุขาภิบาล โดยรัฐบาล
เข้ามาดูแลหาแหล่งเงินกู้ให้

3. ปรับปรุงหลักเกณฑ์ ระเบียบ กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อ
เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ของสุขาภิบาล

4. ควรปรับปรุงประเภทและอัตราค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และค่า
ปรับต่างๆ รวมทั้งผลตอบแทนจากทรัพย์สินของสุขาภิบาลใหม่ เพื่อเป็นการเพิ่ม
รายได้ประเภทอื่นที่มีประสิทธิภาพของสุขาภิบาลให้มากขึ้น

5. สุขาภิบาลควรมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ประชาชนในเขตสุขาภิบาลเข้า
มามีส่วนร่วมในการควบคุม ดูแลการดำเนินงานต่างๆ ของสุขาภิบาลให้มากขึ้น
เพื่อเป็นการควบคุม ดูแลการใช้จ่ายงบประมาณของสุขาภิบาลให้ตอบสนองความ
ต้องการของประชาชนให้มากที่สุดด้วย